

Dr. Yılmaz YURTSEVEN

**KLASİK DÖNEM OSMANLI
CEZA HUKUKUNDA
TAZİR SUÇ VE CEZALARI**

onikilevha
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1
I. GENEL OLARAK.....	1
II. İSLAM-OSMANLI CEZA HUKUKU VE KAYNAKLARI	2
A. İSLAM-OSMANLI CEZA HUKUKU	2
B. İSLAM-OSMANLI CEZA HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	4
1. Kitap (Kur'an).....	4
2. Sünnet.....	5
3. İcma.....	6
4. Kıyas.....	7
5. Kanunnameler	7

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAM-OSMANLI CEZA HUKUKUNUN TEMEL ESASLARI VE TA'ZİR SUÇ VE CEZALARI

I. İSLAM-OSMANLI CEZA HUKUKUNUN GENEL İLKELERİ.....	11
A. SUÇ (CERİME)	12
1. Tanım.....	12
2. Suçun Unsurları.....	13
a. Kanunilik İlkesi.....	13
aa. Zaman Bakımından Yürürlük.....	14
bb. Yer Açısından Yürürlük	14

cc. Kişi Bakımından Yürürlük	15
b. Suçun Maddi Unsuru	16
aa. Teşebbüs (Cerimeye Şurû)	16
bb. İştirak	17
c. Suçun Manevî Unsuru.....	17
aa. Hukuka Uygunluk Sebepleri.....	18
bb. Cezai Ehliyeti Ortadan Kaldıran veya Sınırlayan Haller	18
B. CEZA (UKUBE)	20
1. Cezanın Tanımı.....	20
2. Cezanın Amacı.....	21
3. Cezanın İlkeleri.....	22
a. Kanunilik	22
b. Şahsilik İlkesi.....	23
c. Genellik İlkesi	23
4. Cezaların Sınıflandırılması	24
5. Suç ve Cezaların İçtimalı.....	24
6. Cezaların Tenfizi.....	25
7. Cezanın Ertelenmesi.....	25
8. Cezayı Düşüren Sebepler.....	25
a. Ölüm.....	25
b. Af	26
c. Kısas Edilecek Uzvun Yokluğu	26
d. Pişmanlık (Faal Nedamet)	26
e. Kısasa Mirasçı Olmak.....	26
f. Zamanaşımı	27
II. İSLAM HUKUKUNDA SUÇ VE CEZALAR.....	27
A. HADD SUÇ VE CEZALARI.....	27
1. Zina Suçu ve Cezası (Hadd-i Zina)	28
2. Zina İftirası (İffete İftira, Hadd-i Kazf) Suçu ve Cezası	29
3. İçki İçme (Hadd-i Şirb) Suçu ve Cezası.....	30

4. Hırsızlık (Hadd-i Sirkat) Suçu ve Cezası.....	31
5. Yol Kesme (Hadd-i Hirabe) Suçu ve Cezası.....	32
6. Devlete İsyân (Bağy) Suçu ve Cezası.....	33
7. Dinden Dönme (İrtidad) Suçu	33
B. ŞAHSA KARŞI İŞLENEN CÜRÜMLER.....	34
1. İnsan Öldürme.....	35
a. Kasten İnsan Öldürme (Katl-i Amd)	35
b. Kasda Benzer İnsan Öldürme (Katl-i Şibh-i Amd).....	36
c. Hataen İnsan Öldürme (Hataen Katl).....	37
d. Hataya Benzer İnsan Öldürme (Hata Mecrasına Cari Katl)	37
e. Sebep Olma Yoluyla İnsan Öldürme (Tesebbüben Katl) ..	37
2. Müessir Fiiller	38
C. TA'ZİR SUÇ VE CEZALARI	39
1. Tanımı.....	39
2. Ta'zir Suçlarının Kısımları	40
3. Ta'zir'in Önemi ve Meşruiyeti	40
4. Ta'zir Suçlarında Uyulan Esaslar	42
5. Ta'zirin Uygulanması İçin Gerekli Şartlar	43
6. Ta'zir, Hadd ve Kısas Arasındaki Farklar.....	44
7. Ta'zir Cezalarının Çeşitleri	45
a. Ölüm Cezası (Siyaseten Katl)	45
b. Hapis.....	47
aa. Muvakkat (Sınırlı Süreli) Hapis	48
bb. Müebbet (Ömür Boyu) Hapis.....	48
c. Sürgün veya Uzaklaştırma	48
d. Sopa (Celd) Cezası)	49
e. Öğütte Bulunma	51
f. Terk (Ayrılık) Cezası	51
g. Kınama (Tevbih) Cezası.....	52
h. Tehdit.....	52

i. Teşhir	52
j. Velayetten veya Görevden Alma.....	52
k. Kamu Haklarından Mahrumiyet.....	52
l. Evini Yıkmak	53
m. Müsadere (El Koyma).....	53
n. Yok Etme (İmha).....	54
o. Nakdi Ceza	54
aa. Kürek Cezası.....	54
bb. Pranga-bentlik Cezası.....	54
cc. Kal'a-bentlik cezası.....	55
8. Ta'zir Cezalarında İnfaz ve Af Yetkisi.....	55

İKİNCİ BÖLÜM

KLASİK DÖNEM OSMANLI CEZA HUKUKUNDA TA'ZİR SUÇ VE CEZALARI

I. OSMANLI HUKUKUNUN GENEL ÖZELLİKLERİ	57
A. ŞER'İ HUKUK	58
B. ÖRFİ HUKUK	61
1. Genel Olarak	61
2. Örfi Hukukun Ortaya Çıkışı.....	61
3. Örfi Hukukun Kapsamı ve Sınırları.....	64
C. OSMANLI CEZA HUKUKUNDA ŞER'İ HUKUK-ÖRFİ HUKUK İLİŞKİSİ	67
II. OSMANLI DEVLETİNDE TANZİMAT DÖNEMİNE KADAR TA'ZİR CEZALARININ DÜZENLENİŞ VE UYGULANIŞ BİÇİMİ	71
III. OSMANLI UYGULAMASINDA TA'ZİR SUÇ VE CEZALARININ ÇEŞİTLERİ	74
A. ÖLÜM CEZASI (SİYASETEN KATL) VE UYGULANDIĞI SUÇLAR.....	74

1. Padişaha ve Devlet Otoritesine Yönelik Fiillere Uygulanan Ölüm Cezaları.....	74
2. Genel Olarak Osmanlı Kanunnamelerinde Düzenlenen Siyaseten Katli Cezaları.....	76
3. Osmanlı Sultanlarının Nizam-Alem İçin Kardeş Katli Meselesi.....	78
a. Genel Olarak.....	78
b. Kardeş Katli Meselesinin Hukuki Dayanağı.....	79
B. HAPİS CEZASI VE UYGULANDIĞI SUÇLAR.....	81
C. SÜRGÜN, UZAKLAŞTIRMA CEZALARI VE UYGULANDIĞI SUÇLAR.....	83
D. SOPA CEZASI.....	85
E. MEMURİYETTEN VEYA GÖREVDEN ALMA.....	86
F. PARA CEZALARI.....	88
G. MÜSADERE (EL KOYMA).....	89
H. KAL'A-BENTLİK CEZASI.....	90
I. KÜREK CEZASI.....	91
IV. TA'ZİR CEZALARININ UYGULANMASINA ETKİ EDEN ÖZEL HALLER.....	94
A. CİNSİYET (KADIN-ERKEK AYRIMI).....	94
B. HÜRRİYET (HÜR-KÖLE AYRIMI).....	96
C. DİN (MÜSLÜMAN-GAYRİMÜSLİM AYRIMI).....	99
D. YÖNETİCİ SINIF-REAYA AYRIMI.....	103
V. TANZİMAT SONRASI YAPILAN DÜZENLEMELER.....	105
A. 1840 (1256) TARİHLİ CEZA KANUNU.....	106
B. 1851 (1267) TARİHLİ CEZA KANUNU.....	107
C. 1858 (1274) TARİHLİ CEZA KANUNU.....	107
SONUÇ.....	109
KAYNAKÇA.....	113